

บทที่ ๕ การรับจ้างว่าความ

โดยทั่วไปเมื่อทนายความรับว่าความให้ลูกความ ก็จะมีการตกลงกันในเรื่องค่าจ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าใด โดยปกติมักจะทำในรูปแบบของสัญญาเรียกว่า “สัญญาจ้างว่าความ” โดยมีสาระสำคัญว่าลูกความตกลงกับทนายความว่า ให้ว่าต่างหรือแก้ต่างในคดีเรื่องอะไร คิดค่าจ้างว่าความกันเท่าไร วิธีจ่ายเงินค่าจ้างจะจ่ายกันเมื่อใด การตกลงนี้จะให้เป็นทนายความในชั้นศาลใด เช่น เฉพาะในศาลชั้นต้น หรือเหมาทั้งสามศาล กล่าวคือตั้งแต่ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ดังนี้ เป็นต้น สัญญาจ้างว่าความควรจะทำเป็นหนังสือเพื่อป้องกันการโต้แย้งภายหลัง แต่อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าไม่ได้ทำสัญญาเป็นหนังสือหรือไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือจะฟ้องร้องกันไม่ได้ หากเป็นเช่นนั้นไม่ เนื่องจากสัญญาจ้างว่าความเป็นสัญญาจ้างทำของ ดังนั้นสัญญาจ้างว่าความไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือเสมอไป จะตกลงกันด้วยวาจาก็ใช้ได้ เมื่อลูกความผิดสัญญาย่อมฟ้องร้องบังคับกันได้ (เทียบฎีกา 434/2504)

ก) อัตราค่าจ้างว่าความ

มีปัญหาว่าอัตราค่าจ้างว่าความควรคิดกันมากน้อยเท่าใด เรื่องนี้ยากที่จะกำหนดกฎเกณฑ์แน่นอนลงไปตายตัวได้ แต่ส่วนใหญ่พิจารณาจากหลายปัจจัย เช่น ความยากง่ายของคดี ความสนิทชิดชอบระหว่างลูกความกับทนายความ จำนวนทุนทรัพย์ ฐานะความเป็นโจทก์หรือจำเลย เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาค่าจ้าง แต่ในทางปฏิบัติทั่วไปเท่าที่ผู้เขียนพบเห็นมักคิดกันประมาณ 10% ของทุนทรัพย์ในคดี

ปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจบีบรัดตัว ลูกความส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นโจทก์หรือจำเลย มักจะไม่มีเงินพอที่จะจ่ายค่าจ้างให้ทนายได้ ทนายความจะทำสัญญาจ้างโดยตกลงว่าถ้าคดีชนะ ขอเอาส่วนแบ่งที่จะได้มาครึ่งหนึ่ง ถ้าแพ้จะไม่เอาอะไรเลย หรือตกลงคิดค่าจ้างเป็นเปอร์เซ็นต์ ของจำนวนทุนทรัพย์ที่จะได้มา เมื่อชนะคดี ข้อตกลงนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่ามีใช้บังคับกันไม่ได้ ถึงแม้ในข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความปัจจุบันไม่ได้กล่าวไว้เป็นความผิด จะตีความว่าไม่ผิดมรรยาททนายความก็ตาม แต่ก็อาจเข้ากรณีข้อตกลงนั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนได้ ขอนี้ขอฝากให้นักศึกษาช่วยพิจารณาด้วย แต่

ถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์จากทุนทรัพย์ที่ฟ้องโดยกำหนดเป็นจำนวนเงินแน่นอนแล้ว ดังนี้ ไม่ผิด มรรยาทนายความ (คูฎีกา 988/2507)

ทนายความคนใดเมื่อปฏิบัติหน้าที่แล้วไม่ได้รับค่าจ้าง ทนายความนั้นย่อมมีสิทธิที่จะ ถอนตนจากการเป็นทนายความในคดีนั้นได้ และเมื่อถอนแล้วต่อมาจะกลับใจร้องขอเข้าเป็น ทนายในคดีนั้นอีกโดยลูกความของตนยินยอมก็ย่อมทำได้ อนึ่ง ค่าจ้างนั้นถ้ากำหนดไว้สูง มากเหลือเกิน ศาลมีอำนาจลดกำหนดราคาให้เป็นราคาพอสมควรได้ (ฎีกา 382/2465)

ข) การตั้งทนายความ

ลูกความมีสิทธิที่จะแต่งตั้งทนายความให้ว่าต่างแก่ต่างในคดีของตน โดยจะแต่งตั้งทนาย ความคนเดียวหรือหลายคนก็ย่อมทำได้ (ป.วิแพ่ง มาตรา 60) การแต่งตั้งทนายความนั้น ต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อตัวความและทนายความ แล้วยื่นต่อศาล เพื่อรวมไว้ใน สำนวน ในทางปฏิบัติศาลจะมีแบบพิมพ์ใบแต่งตั้งทนายความ (แบบพิมพ์ (9) ดูตัวอย่างท้าย บท) สำหรับให้ผู้แต่งตั้งทนายลงลายมือชื่อ เพราะฉะนั้นจึงต้องใช้แบบพิมพ์ดังกล่าวนี้ ใบแต่งตั้ง ทนายนี้ใช้ได้เฉพาะคดีเรื่องหนึ่ง ๆ ตามที่ยื่นไว้เท่านั้น (มาตรา 61) ส่วนการที่ลูกความจะ ให้ว่าต่างแก่ต่างคดีของตนในชั้นศาลใด ก็สุดแล้วแต่จะตกลงกัน โดยต้องระบุไว้ในใบแต่งตั้ง ทนายด้วย

ตัวอย่าง

ใบแต่งตั้งนายความใช้ได้ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา

○

(๙)

ในกรณีราษฎรเป็นโจทก์หรือจำเลย

ใบแต่งตั้งนายความ

คดีหมายเลขดำที่ /๒๕.....

ศาล

วันที่ เดือน พุทธศักราช ๒๕.....

ความ

โจทก์

ระหว่าง

..... จำเลย

ข้าพเจ้า

ขอแต่งตั้งให้

เป็นนายความของข้าพเจ้าในคดีเรื่องนี้ และมีอำนาจ

ข้าพเจ้ายอมรับผิดชอบตามที่

นายความจะได้ดำเนินกระบวนการต่อไปตามกฎหมาย

ผู้แต่งตั้งนายความ

(พลิก)

หมายเหตุ

ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๖๒ นายความไม่มีอำนาจดำเนินกระบวนการต่อไปในทางจำหนัคดีซึ่งคดีระงับแล้ว เว้นแต่การยอมรับตามคำสั่งศาลชั้นหนึ่งหรือสอง การถอนฟ้อง การประนีประนอมยอมความ การสะสางคดี หรือใช้สันติในกรณีอุทธรณ์หรือฎีกา ยกเว้นการขอให้พิจารณาคดีใหม่ ถ้าจะมอบให้นิติกรช่วยพิจารณาด้วย ให้กรอกลงในช่องว่างไว้โดยระบุให้แจ้งชัด (ถ้าไม่ใช้และช่องว่างนี้เหลือให้ขีดเสีย)

คำรับเป็นทนายความ

ข้าพเจ้า _____ ทนายความชั้นที่ _____
ใบอนุญาตที่ _____ ได้รับอนุญาตให้ว่าความ _____
สำนักงานอยู่เลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ถนน _____
ตรอก/ซอย _____ ใกล้เคียง _____ ตำบล/แขวง _____
อำเภอ/เขต _____ จังหวัด _____ โทรศัพท์ _____
ขอเข้ารับเป็นทนายความของ _____

เพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปตามหน้าที่ในกฎหมาย

_____ ทนายความ

คำสั่ง

_____ ผู้พิพากษา